

Nieuwbouw vmbo Westvliet leert docenten samenwerken

Dubbel les

Een gebouw ontstaan in de tijd dat Natuurlijk Leren in was, hoe ga je daar mee om? Vmbo Westvliet stelde zich de vraag: hoe leren leerlingen het meest effectief? Het team vond een oplossing in dubbele klassen en kleinere groepen.

Hoe vinden de meiden in de atrium het nieuwe schoolgebouw? "Fijn! Vooral de grote ruimtes." Alles is groot op de nieuwe vmbo-school aan de Westvlietweg in Den Haag: de jaloersmakende dubbele gymzaal, het atrium dat naadloos overgaat in een megatrap, de binnentuin met palmbomen en Koikarpers in de vijver en vooral ook de klaslokalen compleet met zithoek en wasruimte. En als het aan teamleider Frits Welling had gelegen, dan waren alle vijf de lokalen zo groot geweest. Nu is er één lokaal kleiner, zodat daar geen ruimte is voor aparte nissen. Leerlingen die even apart willen zitten, moeten uitwijken naar de gang, maar gelukkig, ook die is breed en ruim.

Eettafel

Toen de eerste plannen voor deze school ontstonden, was heel Wellantcollege nog in de ban van het Natuurlijk Leren. Daarin zouden grote groepen leerlingen onder begeleiding van een aantal docenten in één ruimte zelfstandig en in groepjes bezig zijn met opdrachten en projecten. Vmbo Westvliet was al een heel eind op weg met dit onderwijsconcept, de plannen voor de nieuwbouw slosten daarbij aan. Maar de invoering van het Natuurlijk Leren verliep niet overal naar wens en Wellantcollege kwam terug op dit concept. Ook de school in Den Haag moest zich opnieuw bezinnen op de manier waarop ze haar leerlingen vooruit wilde helpen. Er was maar een restrictie: het onderwijsconcept moest aansluiten bij de nieuwbouw, dus bij de grote lokalen.

Verwerking Agrarische Producten, ook wel 'koken' in de spiksplinternieuwe keuken

Maar wanneer de Haagse docenten zich voorstelden dat ze zouden lesgeven in die ruimtes aan groepen van 25 leerlingen, dan voorzagen ze vooral gebrek aan concentratie en ordeproblemen en dus weinig leerrendement. "Uit allerlei studies blijkt dat leerlingen het beste leren in kleine groepen en met een korte spanningsboog." Volgens Welling en zijn collega's lag de oplossing in opgesplitste groepen en opgesplitste tijd. Ze wilden af van het patroon van 25 leerlingen samen met een docent 50 minuten in een klaslokaal. De school heeft een jaar geëxperimenteerd met de ideale groeps-grootte. Dat bleek een halve klas te zijn, afhankelijk van het niveau zeven tot twaalf leerlingen. Een groep die om een eettafel past, waarbij de docent met iedereen oogcontact kan maken, zonder stemverheffing iedereen aan kan spreken en waarbij geen enkele leerling zich achter een ander kan verschuilen. Daar was wel een probleem: de nieuwe klaslokalen waren niet ontworpen op halve klassen, maar juist op dubbele klassen. Het team vond een oplossing waarbij ze de grote lokalen niet langer als een probleem ervaren maar juist als een ideale situatie. Zo ideaal dat ook die laatste 'kleine' ruimte wel wat groter had gemogen.

Natuurlijk moment

Op vmbo Westvliet krijgen twee klassen van twee docenten en een klassenmanager tegelijk les in één lokaal. Dat gaat zo: de twee klassen worden opgesplitst in tweeën, zo ontstaan dus vier groepen van zeven tot twaalf personen. De ene helft van een klas krijgt in de ene hoek van het lokaal les van een docent, de andere helft van de andere docent in de andere hoek. Daartussen zitten de twee helften die zelfstandig, onder toezicht van de klassenmanager, aan het werk zijn. Na twintig minuten, een half les-

uur, mogen de leerlingen even de benen strekken want dan moeten ze van plaats verwisselen. "Een natuurlijk moment om de aandacht even los te laten en bij te komen, zowel voor de leerlingen als voor de docent."

Drie O's

De school heeft dit systeem ingevoerd voor de algemeen vormende vakken, de talen en exacte vakken. De praktijkvakken en de projecten krijgen ze ook in blokuren maar niet in dezelfde ruimte tegelijk met een andere klas. Nu, na drie weken is het eigenlijk nog te vroeg om te spreken van een succes, maar het lijkt te werken. "In het begin dachten de docenten dat het heel erg vermoeiend zou zijn om vier keer achter elkaar dezelfde les te moeten geven; nu geven ze aan dat het lichter is. Dat komt omdat ze geen negatieve energie kwijt zijn aan orde houden." De docent heeft een makkelijk hanteerbare kleine groep voor zich en de andere helft van de groep krijgt toezicht van de klassenmanager. Die is er voor de drie O's: orde, overzicht en overwicht, en noteert bijvoorbeeld ook de absenten. Deze klassenmanager zou heel goed een stagiair van de lerarenopleiding kunnen zijn of een SPW'er of SPH'er. Maar wat is nou het voordeel van twee klassen in een ruimte? Welling: "Leerlingen leren op een vanzelfsprekende manier rekening houden met elkaar. En docenten moeten wel samenwerken, ze gaan veel meer uitwisselen." Zien de leerlingen dat ook zo? Bastiaan vindt het "op zich wel fijn, alleen soms als er roddels zijn of ruziës gaat het heel de klas rond. En voor mensen met concentratieproblemen is het ook niet zo erg fijn." Hij vindt het wel goed dat hij leert zelfstandig werken, dat zal hem later vast goed van pas komen. En hoe vinden de docenten het? Wick van Dam, docent Groene Ruimte: "Je moet je wel goed voelen, vertrouwd, vroeger trok je je lokaal dicht, nu ziet je collega alles van je. Maar dat betekent dus ook dat je van elkaar leert." Welling weet het zeker: "die grote ruimtes en de klassenmanager, dat is de toekomst!" □